

Posudek oponentky na bakalářskou diplomovou práci

Název práce (rok): **„Všem klukům“ jako nostalgická budoucnost teenagerovské romantické komedie (2022)**

Studijní obor:

Autorka práce: **Emma Bartalská**

Vedoucí práce: doc. PhDr. Stanislava Přádná

Oponentka: Mgr. Šárka Gmitterková, Ph. D.

Předkládanou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě s výsledným hodnocením velmi dobře.

Připomínky, náměty, otázky k rozpravě:

Práce Emy Bartalské vstupuje na žánrový terén řadou diváků (dost možná hlavně divaček) oblíbený, dokonce milovaný, který však v hodnocení kritiků zřídka kdy stojí vysoko. Řeč je o romantických komediích o mládeži a pro ni, které představují důležitou součást popkulturního dědictví i žánr, který je schopný se proměňovat v čase, vyvíjet a zároveň se v nostalgickém gestu ohlížet do minulosti.

Trilogie „*Všem klukům*“ z produkce Netflixu, kterou diplomantka zkoumá (resp. její první díl), je právě jeden z výjimečných filmů, který vzbudil téměř univerzální nadšení, sdílené jak odbornou filmovou reflexí, tak diváckou recepcí. Jde o dobrou volbu, protože hlavně o úvodním snímku se psalo jako o díle, které dovede narušit přetrvávající trend místy až satirických filmů, které se od existujících konvencí odrážejí v sebereflexivním a často ironicky pomrkávajícím gestu. *Všem klukům, které jsem kdy milovala* však do žánru údajně vrací ztracenou nevinnost, důraz položený na romanci a osobní zraní jinak než jako na moment vlastního zviditelnění; a koneckonců i naivitu. Pokud tomu tak skutečně je, jakými prostředky toho snímek dosahuje? K jakým filmům se obrací, jakých konvencí využívá a zda staví známé prvky do nových kombinací, to jsou jen jedny z otázek, na které lze v díle hledat odpovědi.

Než se však dostaneme k verdiktu, zda se podařilo na tyto či podobné otázky odpovědět, zastavme se u silných stránek předloženého textu. Diplomantka zvládla načíst široké spektrum přehledové i metodologické literatury a načerpané poznatky předeštlit v kontextuální a koncepční kapitole. Dokládá, že se orientuje v dějinách a vývoji žánru i jeho klíčových náležitostech jako typologii postav, motivech a tematických podskupinách. Práce je napsaná čtivě, bez výraznějších gramatických chyb či stylistických prohřešků; překlepy jsou minimální. Ačkoliv nejsem obeznámena s citační normou, kterou mají následovat práce obhajované na KFS, diplomantka pečlivě zdrojuje hlavně v první kapitole. Snad jen dvě drobné výhrady – soupis použité literatury bych rozdělila na zdroje primární a sekundární, stejně tak postrádám obrazový doprovod. Ten by se hodil zejména ve třetí kapitole, věnované rozboru prvního titulu z trilogie „*Všem klukům*“. Zde si Bartalská všimá některých důležitých souvislostí, například toho, že v tomto filmu zcela absentuje téma proměny, které by z hlavní hrdinky mělo učinit dívku mnohem atraktivnější; tak, aby její vnitřní krása odpovídala té vnější.

Avšak v případě některých pozitiv můžeme najít i odvrácenou stránku. Zejména první kapitola poněkud postrádá přímou vazbu na zkoumaný konkrétní materiál. Ačkoliv proporčně práce připomíná tři strany trojúhelníku, kdy každá z kapitol zaujímá zhruba stejný rozsah, vnitřně příliš provázané nejsou. To je zkrátka bolest kontextuálních, širokých pojednání, která se vrací dekády nazpět k žánrovým prvopočátkům. První kapitola by tedy ani nemusela být kratší, ale uvítala bych o něco méně klikatou linii směrem k analyzovanému dílu – tedy jen takový kontext, který přímo souvisí s prvním dílem trilogie “*Všem klukům*”.

Obeznamenost s existující literaturou, hlavně s prací Timothy Sharyho, pak vede k tomu, že první kapitola je sice poctivě zdrojovaná, ale zároveň nevystoupá nad pečlivě zpracované výpisky z četby. Dochází tu tedy k řetězení citací a parafrází, což třeba v sociálních vědách nemusí představovat takový problém, ale v humanitních vědách už ano. A slepování různých tvrzení z různých zdrojů pak vede k tomu, že diplomantka operuje s pojmy, které nejsou blíže vysvětlené, chybí jim definice nebo alespoň základní představení v poznámce pod čarou. Co to je archetyp a jak jej pro potřeby zkoumaného filmu chápe? Můžeme o tzv. poslední dívce (final girl) mluvit skutečně jako o archetypální postavě? Co pojmy produkční cyklus (které má být dokonce jedním z klíčových slov) nebo pastiš? Autoři pravidelně citovaných publikací s takovými termíny samozřejmě pracují, ale při přejímání jejich tvrzení by se v rámci výkladu mělo objevit, jak autorka sama tyto koncepty definuje.

Snímky Johna Hughese a film *Praštěná holka* tak jsou postavené jako základní kameny, od nichž se odvíjí současné chápání žánru, naopak přehled filmů po roce 2000 je omezený na jedinou stránku. Těm se však věnuje monografie Samantha Collingové, případně dílčí časopisecké studie či kapitoly ve sbornících. Autorka si je tohoto nedostatku sama vědomá, když v závěru poněkud nešťastně tvrdí, že její “názor může být vyvrácen v případě většího přehledu v současném teenagerovském filmu” (s. 44). Ten bychom ale očekávali právě od ní. Třetí kapitola sice v náznamech dokládá, že předloha i autoři pracují s podobou žánru, jak jí nastavil Hughes, ale samotný návrat k filmům z 80.let musela motivovat současná situace na poli teenagerské romantické komedie.

Pokud bych tedy měla vyzdvihnout jeden zásadní nedostatek, pak je to skutečnost, že navzdory názvu se k nostalgii a *Všem klukům, které jsem milovala* výrazněji dostaneme až v poslední třetině práce, aniž by předchozí stránky nabízely nezbytně nutné analytické zázemí. Rozbor se pohybuje hlavně po ose typologie postav a motivů, potlačené je vnímání díla v jeho estetické dimenzi. Právě tady se hodilo víc pracovat s koncepcí Samantha Collingové, která ve své monografii *Aesthetic Pleasures of Teen Girl Film* rozebírá také formální a stylistické volby s žánrem spojené – jako pohádkovou stylizaci, estetiku videoklipů či výraznou viditelnost dívčích postav.

Sečteno podtrženo: navzdory předestřeným výhradám práci doporučuji k obhajobě. Jde o text napsaný víceméně čistě (až na drobnosti typu “montáž vztahu” na s. 30 nebo nepřeložené anglicismy jako “token non-white“ na s. 36) a přesvědčivě. Diplomantka zvolila téma současné, jí blízké, ale zároveň je z textu patrná ambice dílo zasadit do širších žánrových souřadnic a psát o něm s racionálním odstupem.

Doplňující otázky k diskuzi:

1. Na s. 30 je následující tvrzení: “V rámci tohoto subžánru došlo v minulosti k ustálení předpokladu o romantických a sexuálních schopnostech postav daných jejich postavením ve společenském žebříčku. S těmito stereotypy pak filmy pracují a v mnoha případech je problematizují či zcela vyvracejí.” Můžete prosím rozebrat, jak jsou romantické a sexuální schopnosti postav určeny jejich společenským postavením?
2. Pokuste se důkladněji použít Altmanovo sémanticko-syntaktické pojetí žánru. Které typické sémantické prvky pro teenagerský romantický film se ve zkoumaném díle objevují a v jaké syntaxi? Můžeme některé z těchto prvků a jejich výsledných kombinací chápat jako invenční?
3. Nabízí se otázka, zda jste četla předlohu Jenny Hanové. Pokud ano, můžete se pokusit o srovnání s výslednou filmovou podobou?

V Brně dne 31. srpna 2022

Mgr. Šárka Gmitterková, Ph.D.